

בלבבי משכן אבנה

נקודה מתוך הפרשה

תצוה

בפרשתן (שמות כח, א) נאמר "ואתה הקרב אליך את אהרון ואת בניו איתו מתוך בני ישראל לכהנו לי אהרון נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר בני אהרון". מדוע מפרט הכתוב את שמות בני אהרון לכאורה ללא צורך (לא מצינו שהיו לאהרון עוד בנים) כמ"ש (שמות ו, כג) "ותלד לו את נדב ואת אביהוא את אלעזר ואת איתמר". יאיר הרב בחסדו את עינינו.

ביאור מורינו הרב שליט"א

מקדושת אהרון כי קדושת אהרון לא נמשכה לזרעו אחריו, אלא זרעו נצרך משיחה לעצמו משא"כ בניו, קדושתם מתמשכת לזרעם ממילא. ועיין זבחים (קא ע"א).

וזהו שכתוב (במדבר ג, ב) ואלה שמות בני אהרון הבכור נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר. אלה בני אהרון הכהנים המשוחים אשר מילא ידם לכהן (כנ"ל, שנצרכו משיחה לעצמם ואין קדושתם מחמת אהרון). וימות נדב ואביהוא לפני ה' בהקריבם אש זרה לפני ה' במדבר סיני ובנים לא היו להם (ולכן לא נמשכה כהונתם לזרעם אחריהם) ויכהן אלעזר ואיתמר על פני אהרון אביהם. ועיין זוה"ק (ח"ג נו ע"ב), ששקול אביהוא כנגד אלעזר ואיתמר ונדב כנגד כולם. ועין מד"ר (פ"ב, כ"ג), ודוק.

עוד ביאר ר' חיים פלטיאל (על אתר), וז"ל, מה הוצרך לומר אח"כ אהרון נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר, וכי איני יודע שכהנים הם למ"ד לא נתכהן פנחס עד שהרגו לזימרי, מה הוצרך לפרשם. וי"ל בדווקא אלו נתכהנו ולא בניו של משה, עכ"ל, עיי"ש. והביאור, שאילו קדושת בניו של אהרון היה מדין שקדושת אהרון מתפשטת לזרעו אזי אף משה שהיה כהן יש ס"ד שבניו יתקדשו אחריו כאהרון. אולם נתבאר שקדושת בניו קדושה לעצמה, ולכך חלוקים בניו של אהרון שהיו ראויים לכהונה מצד עצמם כנ"ל מבניו של משה. ועיין העמק דבר שביאר להיפך מהנ"ל, ועיין חתם סופר (על אתר, שנת תקצ"א).

ובמהרי"ל דיסקין (על אתר) כתב שהיה ס"ד שנדב שתחילה היה כהן מדין בכור, ועתה מדין שבט לוי, לא יצטרך משיחה, ולכך נכתב במפורש, ואגב כן שאר בניו, שאם היה כתוב רק נדב, היה ס"ד שרק הוא נתכהן.

כתב האבן עזרא (על אתר), וז"ל, ופירש שמות בני אהרון, אולי בנים אחרים היו לו חוץ מאלה, עכ"ל. אולם ברמב"ן כתב, וז"ל, וטעם נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר בני אהרון, שלא יחשוב כי בהמשח האב לכהנו, יהיו הבנים האלה כהנים, אבל להם בעצמם יכהן והנה יצא פנחס ושאר הנולדים, שלא נתכהנו רק אלה הארבעה הנמשחים עמו, ומולדתם אשר יוולדו אחרי כן, עכ"ל, וכן כתבו עוד ראשונים. [עיין פענח רזא, עיין בית יצחק, עיין דעת זקנים, עיין ר' אברהם בן הרמב"ם, ועיין עוד העמק דבר (על אתר)].

ולפ"ז יובן היטב דברי המדרש הגדול (על אתר) שאמרו, כדאי אהרון לעצמו, כדאי נדב ואביהוא לעצמן כדאי אלעזר ואיתמר לעצמן. והיינו שכיוון שלא נתקדשו מחמת שהם בניו של אהרון, אלא מחמת עצמם, לכך נצרך שכל אחד יהיה כדאי לעצמו, שאם לא כן לא היה מתכהן. ועוד אמרו (שם), מקיש אהרון לבנים ומקיש בנים לאהרון, מלמד שגדולתן שווה. וביאורו שכיוון שגדולתן שווה, לכך גם גדרי כהונתם שווים, שאין קדושה של אהרון יתרה מקדושת בניו, קדושת כהונה, אלא שתחילה הוא היה כה"ג, וקדושתו יתרה, ואח"כ אחר מותו זרעו נעשה כה"ג כמותו, והרי שאין בקדושת אהרון קדושה יתרה.

אולם חלקום במדרש לב' קדושות, נדב ואביהוא לבדם, ואלעזר ואיתמר לבדם, (עיין מהר"י קראו (במדבר ג, א), ועוד אמרו חז"ל שנדב ואביהוא גדולים מאלעזר ואיתמר ואכמ"ל). כי קדושת נדב ואביהוא לא נתפשטה מהם לזרעם כי מתו בלא בנים, אולם קדושת אלעזר ואיתמר נתפשטה לזרעם. אולם אף בנדב ואביהוא, מצד עצם קדושתם ראויה להימשך לזרעם, אלא שלא נמשך מחמת העדר זרע אחריהם. ובזה יתרה קדושת בניו של אהרון